

ODMH

Omgevingsdienst Midden-Holland

Quicksan ecologie Leliestraat 88, Moordrecht

Versienummer:
Datum:

definitief
19-4-2015

 Omgevingsdienst Midden-Holland		
Productnummer	2015276374	
Omschrijving	Quicksan ecologie Leliestraat 88 Moordrecht	
Status	definitief	
Datum	19-4-2016	
Opdrachtgever	Gemeente Zuidplas	
Opgesteld door	Gert-Jan van Oostenbrugge	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Wettelijk kader	4
1.2	Methode onderzoek.....	4
1.3	Voornemen	4
2	Resultaten	6
2.1	gebiedsbescherming	6
2.2	soortbescherming	7
3	Conclusie en advies	12

1 Inleiding

1.1 Wettelijk kader

Om natuurwaarden in Nederland te beschermen geldt een drietal landelijke wetten: de Flora- en faunawet (Ffw), Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) en de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Deze wetgeving is voor een deel verwerkt in provinciaal beleid, te weten: Structuurvisie Zuid-Holland 2020 (Visie Ruimte en Mobiliteit en Verordening Ruimte); natuurbeheerplan 2015; Beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013. Indien beschermde natuurwaarden aanwezig zijn in een werkgebied dient middels een quickscan (combinatie van bureauonderzoek en één veldbezoek) te worden vastgesteld of het voornemen redelijkerwijs uitvoerbaar is, en:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Flora- en faunawet);
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing aan Natuurbeschermingswet 1998, ook wel voortoets genoemd);
- Er wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) of het provinciaal belangrijk weidevogelgebied aangetast worden, maar ook of Provinciaal compensatiebeleid aan de orde is..

Indien deze beschermde natuurwaarden niet worden aangetast, wordt het project conform de eerder genoemde regelgeving toelaatbaar geacht. In dat geval dient rekening te worden gehouden met de algemeen geldende zorgplicht (artikel 2) van de Flora- en Faunawet. De zorgplicht bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen voor flora of fauna veroorzaakt, verplicht is maatregelen te nemen die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

1.2 Methode onderzoek

In dit verkennend ecologisch onderzoek is onderzocht welke wetten en regels van toepassing zijn voor het vast te stellen bestemmingsplan ten behoeve van het woningbouwproject op de voormalige schoollocatie Leliestraat 88 te Moordrecht. Er is een literatuurstudie verricht en een veldbezoek aan het plangebied gebracht op 5 april 2016 in de ochtend. Weersomstandigheden waren wisselend bewolkt en zonnig. De buitentemperatuur liep op tot 12 graden Celsius met matige wind, windkracht 3/4.

Voor het conserverend moederplan “Moordrecht Oost” is een bestemmingsplan opgesteld in 2013. Hierin is aangegeven dat bij concrete plannen er ecologisch onderzoek plaats moet vinden. Daarin wordt voorzien met deze quickscan. In de toelichting is wel globale informatie opgenomen uit de literatuur die natuurwaarden in het plangebied betreft.

1.3 Voornemen

Bij de geplande ontwikkeling wordt op termijn woningbouw gerealiseerd op de voormalige schoollocatie, het plan op dit moment bestaat uit een rijtje van twaalf eengezinswoningen. Er wordt momenteel antikraak toegepast, voorafgaand aan de sloop op de locatie. Nadat de planning/verkoop voldoende gevorderd is, wordt het gebouw gesloopt en bouwrijp gemaakt ten behoeve van de woningbouw. Watergangen worden niet gedempt, water ontbreekt in het plangebied, wel worden er bomen gekapt en struiken verwijderd. Naast algemene internetbronnen (Sovon, Floron, Ravon, e.d.) zijn de volgende meegeleverde documenten geraadpleegd:

- ♦ Landelijke en Provinciale beleidsdocumenten genoemd in de literatuurlijst
- ♦ Naburige onderzoeken uit het recente verleden opgesteld voor de planontwikkeling van de Zuidplaspolder.

Figuur 1: beeld van tuin bij schoolgebouw aan ijsbaanzijde links en straatzijde rechts.

Op basis van bureauonderzoek en een veldbezoek is bepaald of het plangebied zich in (de nabijheid van) een Natura 2000-gebied bevindt, danwel in een Beschermd Natuurmonument of in de Ecologische Hoofdstructuur (tegenwoordig bekend als het Natuurnetwerk Nederland, NNN) is gelegen. Tevens is bepaald of het plangebied binnen de groene gebieden van de Provinciale Verordening Ruimte (NNN, recreatiegebied en provinciale weidevogelgebieden) ligt.

Dit hoofdstuk brengt in beeld welke ecologische waarden in en rondom het plangebied aanwezig zijn. In het geval van strikt beschermde soorten (tabel 3 Ffw), wordt een verkennend onderzoek (ook wel quickscan natuur, natuurtoets en/of flora- en faunatoets genoemd) als onderbouwing bij de aanvraag van een ontheffing door het Ministerie van EZ nooit afdoende geacht. Aanvullend veldonderzoek, op die tijdstippen in het seizoen die voor de verscheidene soorten het meest gunstig zijn, is dan noodzakelijk.

2 Resultaten

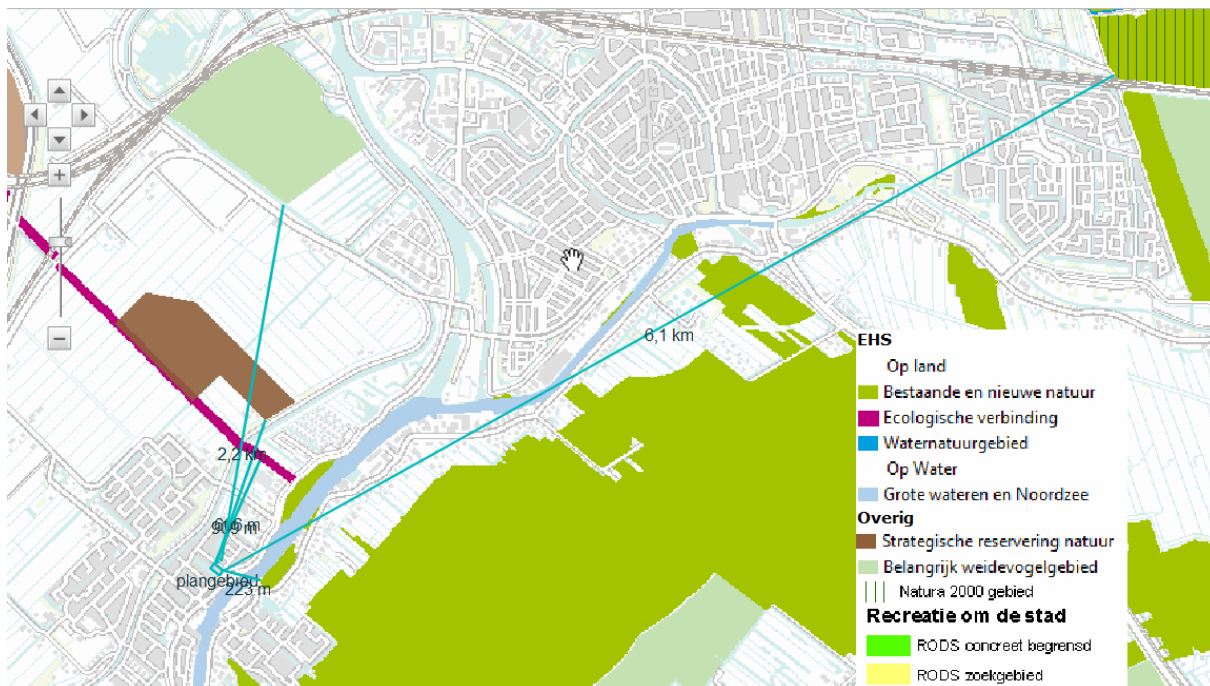
2.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

In de directe omgeving van het plangebied liggen geen Natura2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied, 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein', ligt op ongeveer 6100 meter ten noordoosten van het plangebied. De natuurdoeltypen voor dit Vogelrichtlijngebied betreffen Kleine Zwaan, Smient, Krakeend en Slobeend. Er is geen sprake van een afname van geschikt foerageergebieden voor de Kleine zwaan en Smient die voor het Natura 2000-gebied zijn aangewezen, aangezien er geen geschikt foerageergebied (graslanden) in het plangebied aanwezig is. Krakeend en Slobeend eten voornamelijk waterplanten en verblijven op oppervlaktewater. Effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein zijn hierdoor op voorhand uitgesloten.

Gezien het feit dat het plangebied niet in een Natura 2000-gebied ligt, wordt alleen gekeken naar mogelijk externe effecten die kunnen optreden bij uitvoering van het voornemen. Externe effecten zouden kunnen optreden door een toename van stikstofdepositie. Negatieve effecten door een mogelijke toename van stikstofdepositie zijn in dit geval niet van toepassing, gezien het feit dat geen van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied (Besluit Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, december 2010) gevoelig is voor een toename van stikstofdepositie¹. De verkeersaantrekkende werking die van het plan uitgaat is in dit geval met de twaalf te bouwen eengezinswoningen zeer beperkt. Deze heeft in ieder geval niet tot gevolg dat er ter plaatse problemen met de luchtkwaliteit zijn te verwachten (zie paragraaf luchtkwaliteit 3.10). Omdat de stijging in NOx waarden beperkt blijft en er een aanzienlijke afstand (meer dan 10 kilometer) is tot het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebied "Nieuwkoopse Plassen en De Haeck", worden significante effecten op dit gebied op voorhand uitgesloten. Een melding op grond van de Programmatische aanpak stikstof (PAS) is niet aan de orde.

¹ Wel is een stikstofgevoelig vegetatietype aangetroffen bij recente inventarisaties door de Provincie Zuid-Holland. Op basis hiervan kan een procedure om dit Natura 2000-gebied aan te wijzen als stikstofgevoelig gebied worden opgestart.

Figuur 2: Beschermde natuur rondom Leliestraat 88 te Moordrecht . Natura2000 betreft Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein ten noordoosten, NNN (voorheen EHS) betreft stroken langs Hollandsche IJssel en ecologische verbindingszone, recreatiegebied onder Westergouwe ten noorden en belangrijk weidevogelgebied in de Oostpolder ten noorden.

Natuurnetwerk Nederland

In figuur 2 is de ligging ten opzichte van de dichtstbijzijnde beschermde gebieden weergegeven. Hierbij is te zien dat het gebied op afstand van ongeveer 220 meter ten oosten ligt van het dichtstbijzijnde Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) gebied Hollandsche IJssel. Daarnaast is er een ecologische verbindingszone ten noorden van het plangebied op ongeveer 670 meter. Het plangebied ligt buiten het NNN. Omdat de ontwikkeling niet leidt tot oppervlakteverlies van het Natuurnetwerk Nederland, is compensatieplicht niet aan de orde. .

Belangrijk weidevogelgebied en recreatiegebieden

Het dichtstbijzijnde belangrijk weidevogelgebied ligt ten noorden van het plangebied op ongeveer 2200 meter. Ten zuiden in de Krimpenerwaard liggen nog enkele belangrijke weidevogelgebieden. Compensatie voor weidevogelgebieden is niet aan de orde, omdat er geen oppervlakteverlies optreedt. De regelgeving omtrent belangrijke weidevogelgebieden vormt geen belemmering voor de uitvoering van het voornemen.

Op ruim 900 m ten noorden ligt een recreatiegebied (de Groenblauwe zone van het project Westergouwe). Ook hier is geen sprake van oppervlakteverlies en compensatieplicht.

2.2 Soortbescherming

Voor soortbescherming is de Flora- en faunawet van toepassing. Beschermde soorten kunnen worden verwacht in het plangebied. Daarbij is gebruik gemaakt van de inventarisaties die in de nabijheid van in de buurt gelegen plangebieden zijn opgesteld (bijvoorbeeld studies naar project Moordrechtboog, Tauw 2013 en Natuurwaarden in de Zuidplaspolder door Bureau E.C.O.Logisch, 2008).

Vaatplanten

De aanwezige vegetatie bestaat uit tuinheesters, bomen en klimop. Aangrenzend aan het plangebied ten westen ligt oppervlaktewater, waarin mogelijk zwanenbloem (tabel 1-soort) kan voorkomen. De oevers zijn verhard in het plangebied (betreft schoolplein). De vegetatie is aangeplant en nog niet verwilderd. Wilde soorten kunnen zich op termijn vestigen als er niet langer getuinierd wordt. Beschermde soorten als rietorchis komen voor in de gemeente (alterra.nl), maar het biotoop van de rietorchis (matig voedselarm vochtig gras/rietland en/of wegberm) ontbreekt. De soort kan worden uitgesloten. Muurplanten zijn aanwezig, echter er zijn geen beschermde muurvarens aangetroffen.

Vogels

In het plangebied kunnen algemene broedvogels voorkomen. Nesten van vogels, mits in gebruik, zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het broedseizoen voor vogels loopt van circa half maart tot half juli, maar deze periode is indicatief. Broedende vogels zijn altijd beschermd. Naast algemene broedvogels is er een aantal vogelsoorten waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is (Ministerie van EZ, 2009). Nesten van deze soorten mogen niet worden verwijderd. Nesten van jaarrond beschermde soorten zijn verdeeld in 5 categorieën. Vogels uit de categorie 1 tot 4 zijn altijd jaarrond beschermd. Voor soorten uit categorie 5 geldt dat deze alleen beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen.

Gezien de aanwezigheid van het schoolgebouw met plat dak zijn er mogelijkheden voor vogelnesten te verwachten. Soorten als scholekster, zilvermeeuw en wilde eend gebruiken (soms hoge) daken, voorzien van grind als nestplek. Dit betreft echter geen categorie 1-5 soorten.

Gierzwaluw (categorie 5) kan worden uitgesloten voor deze locatie. Het dak is laag en niet voorzien van pannen. De aanvlieghoogte is te laag. Het gebouw heeft ook geen vliering met openingen. In verband met het tijdelijk gebruik van het gebouw wordt ook voor regelmatig onderhoud gezorgd, er zijn geen gebroken ruiten, die vogels toegang tot de binnenruimte kunnen verschaffen.

De huismus is niet aangetroffen tijdens het onderzoek, de huismus broedt vaak in pannendaken of in de ruimten bij de goot. Pannendak ontbreekt bij dit gebouw en de goot is afgeschermd en biedt in dit geval ook geen ruimte. De tuin van de school biedt wel voldoende schuil en foerageermogelijkheden voor de huismus. Aan de overkant van de straat staan wel geschikte woningen met pannendaken. De tuin kan deel uitmaken van de functionele leefomgeving van de huismus. In het nieuwe ontwerp dient rekening te worden gehouden met deze functie. Er dient voldoende tuin in het nieuwe ontwerp te worden opgenomen, zodat de huismus opnieuw kan foerageren. Er is overigens foerageergebied aanwezig rondom de woningen aan de overkant.

Grotere nesten zijn niet aangetroffen op de locatie. Het zicht op de hoge bomen in de tuin is door het ontbreken van bladvorming nog goed. De nesten van in de omgeving bekende steenuil, buizerd, diverse spechtensoorten, sperwer, ransuil, bosuil, kerkuil en kraaiachtigen kunnen daarmee worden uitgesloten. Er zijn mogelijk wel kleinere nesten aanwezig in winterharde heesters en klimop die tegen de muur en de bomen opgroeit. Nesten van bijvoorbeeld koolmees (categorie 5) kunnen voorkomen in de tuin. Voor de koolmees geldt dat er geen landelijke negatieve trend is en de populatie niet wordt bedreigd. In de omgeving is alternatieve nestgelegenheid aanwezig, in de nieuwe situatie kan de koolmees ook weer tot broeden komen.

Voor de nog te verwachten werkzaamheden geldt een risico met betrekking tot de oeverzwaluw. De nabijheid van de Ringvaart leidt ertoe dat, als in het voorjaar en zomer zandhopen met recht afgesneden kanten onbeheerd worden neergelegd, deze soort zich hierin kan nestelen. In dat geval

kan er niet verder gewerkt worden tot het broedseizoen van de oeverzwaluw is afgelopen. Daarom wordt geadviseerd bij al het toekomstig grondverzet, zandhopen altijd af te dekken in het broedseizoen en er in ieder geval voor te zorgen dat er geen rechte zandwand ontstaat. Nesten van deze soort hebben geen bescherming wanneer ze geen functie meer hebben als broedlocatie.

Vleermuizen

In de gemeente Zuidplas komen verschillende vleermuizen voor: meervleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Een aantal soorten komt relatief veel voor (Peereboom et al, 2008). Het plangebied voorziet mogelijk in geschikte verblijfplaatsen voor beschermde vleermuizen. Er zijn in het plangebied bomen, echter er zijn geen boomholten waargenomen. Wel heeft het plangebied mogelijkheden in het schoolgebouw, waarin open voegen aanwezig zijn. Mogelijk kunnen vleermuizen ook beschutting vinden aan de bovenkant van de ramen bij de zonwering. Dit maakt dat op dit moment het voorkomen van vleermuizen niet kan worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek is nodig om te kijken of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn en of een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet nodig is voor de sloop/nieuwbouw bij dit project. In het algemeen kan gesteld worden dat ontheffingen voor soorten als laatvlieger en gewone dwergvleermuis door bevoegd gezag kunnen worden afgegeven, mits er bij het mitigatieplan voldoende maatregelen worden getroffen om het verstoren en doden van vleermuizen te voorkomen en te voorzien in alternatieve verblijfplaatsen voor vleermuizen voor, tijdens en na de sloop van het gebouw. Het is daarbij belangrijk ook de nieuwbouwsituatie geschikt te maken voor verblijfplaatsen.

De aangetroffen bomen vormen geen lijnvormige structuur door het dorp. Ook het aangrenzende water is geen onderdeel van een langere route. De Ringvaart is dat wel, maar wordt door deze ontwikkeling niet verstoord. Foerageerroutes voor diverse vleermuissoorten kunnen worden uitgesloten, een enkele vleermuis kan wel in de omliggende straten foerageren in de onmiddellijke nabijheid van de te verwachten verblijfplaatsen.

Aan te passen straatverlichting kan effect hebben op jagende vleermuizen. Daarom wordt aangeraden om de verlichting goed neerwaarts te richten en verstrooiing van licht zij- en opwaarts te voorkomen.

Overige zoogdieren

Het voorkomen van (strikt) beschermde soorten wordt op basis van algemene verspreidingsgegevens uitgesloten (zoogdiervereniging.nl en website werkgroep Zuid-Hollandse zoogdieren). De enige soort die in de omgeving gemeld wordt, de waterspitsmuis, wordt niet verwacht in het plangebied. De soort leeft en jaagt langs waterkanten en heeft dichte struikvegetatie nodig om te kunnen schuilen voor roofvogels en andere predatoren. Deze schuilgelegenheden ontbreken in het plangebied, waar alleen een kunstmatige verharde oever aanwezig is.

Het plangebied kan plaats bieden aan licht beschermde zoogdiersoorten als huisspitsmuis, veldmuis, mol en egel. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij dit voornemen.

Vissen

Bij deze ontwikkeling is nog geen ontwerp gemaakt, het water ligt aan de overzijde van de plangrens. Dit betekent dat het nog onzeker is of het oppervlaktewaterlichaam of de oever, die nu verhard is, wordt aangepast. Het water kan plaats bieden aan de beschermde soorten kleine modderkruiper (tabel 2-soort, Ravon 2014) en bittervoorn (tabel 3-soort, Ravon 2014). De soorten komen in de buurt voor, en het water van de ijsbaan staat in verbinding met de wateren waarin de soorten zijn gemeld. Ten behoeve van beschermde vissen is nader onderzoek nodig om te kunnen bepalen of de ontwikkeling kan worden uitgevoerd zonder de verboden uit de Flora- en faunawet te overtreden, als

er werkzaamheden in de plas worden uitgevoerd. Dit is niet nodig als de bestaande situatie wordt gehandhaafd. Aangeraden wordt in de nieuwe situatie zo mogelijk een natuurvriendelijke oever aan te leggen naast de plas, om meer habitat voor beschermde soorten te realiseren.

Amfibieën

De rugstreeppad is een pionierssoort die zich kan vestigen in zandophoppingen of zandige bodem waar waterplassen in kunnen blijven staan. De soort is bekend uit naburige gemeenten Waddinxveen (ten westen in het poldergebied), Gouda (bijvoorbeeld Middenwillens/Steinse Groen) en Krimpenerwaard. Recente aanwezigheid binnen gemeente Zuidplas beperkt zich tot Zevenhuizen (roeibaan e.o.) en Nieuwerkerk aan den IJssel (Hitland). Gezien de afstand tot het plangebied en de vele infrastructurele barrières (snelwegen, spoorwegen en grote waterwegen) die tussen de vermelde locaties en plangebied liggen, wordt aanwezigheid van de soort en vestiging niet verwacht. Plekken om eieren te leggen en zich in te graven zijn op dit moment niet aanwezig, deze kunnen wel ontstaan na sloop en bouwrijp maken van het gebied.

Het terrein is daarnaast geschikt voor algemeen voorkomende soorten als bruine kikker en pad. Deze algemene tabel 1-soorten behoeven geen extra maatregelen voor de bescherming. Wel dient ten behoeve van die soorten de zorgplicht in acht te worden genomen. Aangetroffen exemplaren dient een vluchtweg te worden geboden bijvoorbeeld bij graafwerkzaamheden. Eventueel exemplaren oppakken en buiten werkgebied weer uitzetten.

Reptielen

In de gemeente Zuidplas komt de ringslang voor (ravn.nl, 2014). Deze heeft zijn verspreidingsgebied tot in de gemeente Zuidplas, die de westelijke grens van een populatie vormt met het zwaartepunt bij de Reeuwijkse Plassen en Gouda. De soort verplaatst zich via watergangen en sloten. De waterplas van de ijsbaan kan af en toe door een langstrekkend exemplaar worden gebruikt. De ringslang vindt zijn prooi vooral in rietlandmoeras dat in het plangebied ontbreekt. Verder zijn er ook geen broedhopen aangetroffen die de ringslang zou kunnen gebruiken als eilegplaats. Snoeiafval ontbreekt in het plangebied. Het plangebied is niet geschikt voor de ringslang. Daarmee is een effect op deze beschermde soort uitgesloten. Andere reptielen komen niet voor in de gemeente Zuidplas.

Ongewervelden

In de buurt van het plangebied is het voorkomen van de groene glazenmaker en de platte schijfhoren bekend (libelnet.nl, Anemoon.org en telmee.nl). Dit zijn beiden soorten die qua voorkomen afhankelijk zijn van zoetwaterplanten. De groene glazenmaker legt zijn eieren alleen op de drijvende waterplant krabbenscheer. Deze ontbreekt binnen het plangebied. De platte schijfhoren is afhankelijk van matig voedselrijke watergangen die een goed ontwikkelde watervegetatie bevatten, ook voor deze soort geldt dat het habitat niet in het plangebied voorkomt. Overige beschermde ongewervelden zoals waterroofkevers ontbreken in de gemeente Zuidplas en in het bijzonder Moordrecht.

Samenvatting soortbescherming

Met beschermde soorten dient rekening te worden gehouden bij de aanleg van de nieuwe woningen. Het plangebied is geschikt voor algemene broedvogels en mogelijk vleermuizen. Aanvullend onderzoek naar de geschiktheid van het plangebied voor vleermuizen is nog nodig om uit te kunnen sluiten dat met deze ontwikkeling de verbodsartikelen in de Flora- en faunawet worden overtreden. Verder kan het plangebied geschikt worden (in de periode dat er werkzaamheden worden uitgevoerd) voor oeverwaluw. Voorzorgsmaatregelen zijn nodig om oeverwaluw te weren en vogelnesten te ontzien tijdens het uitvoeren van de bouwwerkzaamheden. Door buiten broedseizoen te werken,

worden problemen met de planning van de werkzaamheden voorkomen. Indien binnen broedseizoen wordt gewerkt is bij de start van de werkzaamheden ecologische werkbegeleiding nodig door een vogeldeskundige.

Het aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen kan nog meer voorwaarden voor de uitvoering van het project opleveren. Mogelijk is nog een ontheffingsaanvraag nodig.

3 Conclusie en advies

Getoetst is of ten gevolge van het nieuwe bestemmingsplan de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden en/of natuurwaarden van beschermd gebied worden aangetast, die door de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wro worden beschermd (planologische uitvoerbaarheid).

Voor het woningbouwproject Leliestraat 88 is vanuit de discipline ecologie nog vervolgonderzoek nodig om te bepalen of tijdens de uitvoering binnen de kaders, die de Flora- en faunawet stelt, te kunnen handelen.

- Nader onderzoek naar vleermuizen is nodig om te bepalen of mitigerende maatregelen nodig zijn. Mogelijk is een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet nodig voor het verstoren van vleermuisverblijfplaatsen. Het bevoegd gezag (Ministerie van Economische Zaken) kent deze ontheffing toe, mits er voldoende maatregelen genomen worden die borgen dat de vleermuizen alternatieve verblijfplaatsen in gebruik kunnen nemen voor, tijdens en na het project.
- Schade aan broedende vogels dient te worden voorkomen. Er dient buiten het broedseizoen te worden gewerkt, of onder begeleiding van een vogelexpert tijdens de start van de werkzaamheden.
- Tenslotte geldt ook nog een risico dat de oeverwal het terrein uitkiest om te gaan broeden, als bouwzand/grond, dat geschikt is als nestplek voor een kolonie, niet goed wordt afgeschermd.
- Zorgplichtmaatregelen voor algemeen voorkomende amfibie- en zoogdiersoorten betreffen het bij graafwerkzaamheden aangetroffen exemplaren voorzichtig verplaatsen buiten het werkgebied en de gelegenheid geven om via een vluchtweg het werkgebied te kunnen verlaten.

De regelgeving betreffende gebiedsbescherming staat de ontwikkeling niet in de weg.

Bijlage Literatuurlijst:

Moerderplan Moordrecht Oost toelichting en regels.

Boesveld A., A.W. Gmelig Meyling, I. van Lente, 2010. Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2011. Platte schijfhoren Anisus vorticulus

LNV, Dienst Regelingen, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep

Ministerie EZ, 2007. Handreiking bestemmingsplan en natuurwetgeving

Netwerk Groene Bureaus, 2014. Vleermuisprotocol 2014.

Beheerplan Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein, PZH 2014

Peereboom et al./ bureau E.C.O.Logisch, 2008: Natuurwaarden in de Zuidplaspolder

Tauw 2011, Ecologisch onderzoek Extra Gouwekruising en Moordrechtboog

www.ravon.nl. Website van Stichting RAVON. Geraadpleegd 14 april 2016

www.zoogdieratlas.nl. Website van de Zoogdier Vereniging. Geraadpleegd 14 april 2016.

www.vlindernet.nl. Geraadpleegd 14 april 2016.

www.libellennet.nl. Geraadpleegd 14 april 2016.

www.zuid-holland.nl, geraadpleegd 14 april 2016

www.zwgzh.nl, geraadpleegd 14 april 2016

www.alterra.nl: effectenindicator soorten gemeente Zuidplas 14 april 2016

www.floron.nl geraadpleegd 14 april 2016

